

OPTIMISTISCHE WOEDE

Fixdit

OPTIMISTISCHE WOEDE

*Fix het seksisme in de
literatuur*

Een manifest

© Schrijverscollectief Fixdit, 2022

Fixdit bestaat uit Yra van Dijk, Sanneke van Hassel,
Rachida Lamrabet, Jannah Loontjens, Munganyende
Hélène Christelle, Christine Otten, Gaea Schoeters, Shantie
Singh, Fleur Speet, Manon Uphoff en Annelies Verbeke
Omslagontwerp Sander Patelski

ISBN 978 90 445 4803 7

NUR 320

www.fixdit.nu

OPTIMISTISCHE WOEDE

INHOUD

Lezer! 9

Omdat we ervanaf willen 15
– GAEA SCHOETERS

Een boek voor iedereen 25
– SANNEKE VAN HASSEL

Noemen en blijven noemen 39
– ANNELIES VERBEKE

Lachen, man 49
– JANNAH LOONTJENS

Shantie schrijft aan Rachida 59
– SHANTIE SINGH

Fixdit Manifest 70

- Rachida schrijft aan Shantie 77
– RACHIDA LAMRABET
- Lezen om te groeien 87
– YRA VAN DIJK
- Stemmen die je moet kennen 99
– MUNGANYENDE HÉLÈNE CHRISTELLE
- De geschiedenis van de andere helft 107
– FLEUR SPEET
- Aan de wand van mijn werkkamer gespijkerd 115
– MANON UPHOFF
- Bondgenoten 125
– CHRISTINE OTTEN
- Dank 133

LEZER!

Dit manifest komt voort uit liefde voor de literatuur en verontwaardiging over de ongelijke positie van mannelijke en vrouwelijke auteurs. Ongelijke positie? Maar vrouwen schrijven toch veel boeken, krijgen daar aandacht voor, winnen belangrijke literaire prijzen? Zeker, daarom zijn we hoopvol.

9

Maar anno 2022 is de literaire canon nog altijd overwegend mannelijk (en wit). Leeslijsten op scholen worden nog steeds gedomineerd door boeken van mannen. Veel mensen geven openlijk toe nauwelijks boeken van vrouwen te lezen.

Is dat nou allemaal zo erg? Ja, dat is het. Genderongelijkheid in de letteren is een spiegel; het

toont hoe we met elkaar omgaan in de samenleving, hoe we elkaar (en onszelf) zien. Wat voor boodschap geven we aan nieuwe generaties als we hierover onze mond houden?

Elf vrouwelijke schrijvers zochten elkaar op en besloten voortaan (geheel tegen de hyperindividualistische tijdgeest in) samen te werken en iets te *doen* aan die ongelijkheid.

Dat begon in 2019, toen de CPNB alwéér geen vrouw had kunnen vinden voor het schrijven van het Boekenweekgeschenk. En dat nog wel in het jaar waarin ‘De moeder, de vrouw’ het thema was.

10

Elf vrouwen en een man stuurden daarover een brandbrief naar de kranten *NRC* en *De Morgen*, die ondertekend was door ruim zevenhonderd namen van mensen uit het literaire vak die dat óók belachelijk vonden (zie ook www.moederdevrouw.nl).

Deze actie had resultaat: de CPNB besloot na overleg met de briefschrijvers om voor de daaropvolgende vijf jaar gelijkelijk mannen en vrouwen te vragen voor het Boekenweekgeschenk en het Boekenweekessay. En daarna te evalueren.

Niet veel later noemde minister Ingrid van Engelshoven in *HP/De Tijd* enkel mannelijke schrij-

vers als haar Nederlandstalige favoriete auteurs, hun boeken vond ze nou eenmaal het mooiste. Een aantal auteurs reageerden op haar uitspraken in een brief in *NRC*. Ze wezen op het gebrek aan bewustzijn over de mechanismen die achter de voorkeur voor mannelijke auteurs schuilgaan en stuurden spontaan een doos met goede literatuur van vrouwen naar de minister.

En zo kwam het. Opeens waren we samen: elf Nederlandse en Vlaamse vrouwen, ieder verschillend, samen een schrijverscollectief. Een dochter van een van ons vroeg vrolijk: ‘Waarom fixen jullie het niet?’ En ja, ook al bleken er reeds een loodgieter en een breiclub met die naam te bestaan, wij zouden onszelf Fixdit noemen. En we zouden het gaan fixen.

Inmiddels schrijven we lemma’s voor literatuurgeschiedenis.org, tippen we lezers in een vaste rubriek in de *Nederlandse Boekengids*, maken we podcasts en organiseren we een canonfestival, we hebben een website, een nieuwsbrief, een leesclub. Onze focus ligt op vrouwen, vrouwen van Vlaamse, Nederlandse, Europese, niet-Europese, westerse en niet-westerse afkomst. Kortom: alle vrouwen die schrijven.

Wat nog ontbrak was een Fixdit Manifest. En daarom is er nu dit boek. We zijn een pluriform collectief, dus ook dit manifest is veelzijdig. In elf stukken belichten wij, de elf leden van Fixdit, onze persoonlijke visie op genderongelijkheid in de literatuur, en bespreken we relevante deelonderwerpen, zoals canonvorming, de leeslijst, de oorsprong van het woord ‘vrouwenboek’ en het belang van representatie – in de geschiedenis, de wereld, de literatuur. We kijken kritisch naar onszelf en naar vastgeroeste aannames over schrijverschap en literatuur die ons in de weg zitten.

12

Binnen ons collectief steunen we elkaar, we delen kennis, ontwikkelen ideeën en een visie op literatuur. We dagen u uit om dat ook te doen. Denk met ons mee, geef commentaar én kom in actie: lees boeken van vrouwen en deel de hashtag #leeseenvrouw, deel boektitels van vrouwen op social media, in je leesclub of waar je ook bent, of stimuleer je lokale boekhandel eens om vaker een vrouwelijke auteur uit te nodigen.

Wij kwamen erachter dat je samen iets in beweging kunt brengen. Dat dit op zichzelf al een kleine revolutie inhoudt. Dat het leuker, leerza-

**Toni Morrison, Helen Oyejemi, Louisa May Alcott, Nance Post,
Anita Brookner, Catharina Questiers, George Sand, Lin Scholte,**

mer en minder eenzaam is dan ieder alleen voor zich. Dat gunnen we ook u, lezer! Hopelijk bent u na lezing van *Optimistische woede* niet slechts onze lezer, maar vooral ook onze bondgenoot.

Yra van Dijk, Sanneke van Hassel, Rachida Lamrabet, Jannah Loontjens, Munganyende Hélène Christelle, Christine Otten, Gaea Schoeters, Shantie Singh, Fleur Speet, Manon Uphoff en Annelies Verbeke